

הנהגות רבינו לחודש ניסן וחג הפסח

- א. מפורים מתחיל ללמוד אחר תפילת שחרית הלכות פסח, כפי תכנית שיש לו, וסדר הלימוד על פי מרן הב"י והרמ"א על סדר השו"ע. וכן מכין שיוצא ממ"ט שערי טומאה^א.
- ב. מתחיל במגבית קמחא דפסחא^ב.
- ג. ערב ראש חודש ניסן נוהג כסדר הרגיל בערב ר"ח; תענית ותפילת יום כיפור קטן^ג. וכשיש אפשרות נוהג גם באמירת ספר תהילים. ונוהג באמירת התפילה מבעל חמדת הימים, וקריאה מהגדה חוקת הפסח.
- ד. מר"ח ניסן עד י"ג בו, מיד אחר התפילה אומר אחד מהמנין בקול רם מתוך חומש ברבים את קרבן הנשיא^ד.

אוצר החכמה
112070

~~~~~ מקורות והערות ~~~~~

* תורף הנהגות אלו נאמרו מפיו של רבינו זצ"ל לנכדו הרה"ג רבי יעקב וינוגרד שליט"א, בשנת תשס"ח, על מנת שיעלם על גבי הכתב. והוספתי עליהם עוד מספרי רבינו, הנדפסים ואשר בכת"י, וכן מכמה מקורות מהימנים או ממה ששמעתי ממנו. ההנהגות וההערות שנדפסו ללא מקור, רובן ככולן הן מרשימות הר"י וינוגרד הנ"ל מפיו של רבינו, ומה שאינו מרשימות אלו ציינתי מקורו [הציונים שבתוך ההערות מתייחסים למה שנכתב לעיל מהם עד הנקודה]. ובדברים שהוספתי עפ"י מה שראיתי וכו', בדרך כלל ציינתי בראש ההוספות 'א"ה'.

א. א"ה: במניינו של רבינו אחר תפילת שחרית דכל ימות השנה [מלבד תשעה באב], לומד אחד בחבורה מעט הלכה, משניות ומוסר, כפי הנפסק בשו"ע (סי' קנה). ובשלושים יום שקודם החג, לימוד ההלכה הוא מהלכות החג [והיה לו סדר חלוקה של כל הלכות פסח, סימנים תכט-תצא, לפי הימים שעד פסח], ומקיים בזה הדין המובא בשו"ע (סי' תכט) דשואלין בהלכות הפסח קודם הפסח ל' יום.

ומש"כ ומכין שיוצא וכו', עיין בספרו 'אוצר נחמד' (עמ' א).

ב. א"ה: רבינו ניהל בעצמו קופת צדקה לנזקקים בכל ימות השנה.

אוצר החכמה
112070

ג. ועיין בספרו 'אוצר נחמד' בשם ספר ברכת הפסח, שגם אותם שאין נזהרים לעשות סדר יו"כ קטן בכל ערב ר"ח, אפילו הכי בערב ר"ח ניסן ואלול נזהרים בזה.

ד. והטעם לקוראו בציבור מיד אחר התפילה, כי בלא"ה רובם שוכחים. וזרח השמש (פסח הע' קנד). ואמר רבינו שכן נהג הגר"ח זוננפלד זצ"ל.

ומש"כ מתוך חומש, לאפוקי שאין קוראים בספר תורה, לא מבעיא ביום אגד"ו דאין להוציא ס"ת עבור זה, אלא אפילו בב' וה' ושבת ור"ח גם כן לא, כי אין

ואין אומרים היה רצון הנדפס בסידורים^ה.

ביום א' מתחילים מברכת כהנים^ו, וביום י"ג אומרים פרשת בהעלותך עד 'כן עשה את המנורה'^ז.

ה. בר"ח ניסן אחר קריאת הנשיא, יוצא לברך ברכת האילנות בציבור^ח, אף כשחל בשבת^ט. ואומר רק הברכה.

~~~~~ מקורות והערות ~~~~~

לחדש דברים לא שערום אבותינו וגם משום טירחא דציבורא, משא"כ אם קוראים בסידור לאחר התפילה, דהשומע ישמע והחדל יוכל ללכת לו. שם.

והנני מעתיק לך מש"כ רבינו בחיבורו קונטרס ראש חודש (כת"י), וז"ל: בענין הנשיא שאומרים מר"ח ניסן כל יום נשיא אחד, רע עלי המעשה במה שיש נוהגין לקרוא הנשיא בס"ת באמצע התפלה בדבר שלא שיערו חז"ל והקדמונים ולהטריח הציבור בזה על לא דבר. והרי אף לקרוא יותר מי' פסוקים לא תקנו בב' וה' מפני טורח הציבור, כל שכן בזה. ועוד שגוללים הס"ת בצבור למקום הנשיא וגורמים טירחא דציבורא, ומי בקש זאת מידם, ומה מנהו יהלוך אם יקראו זאת בחומש לאחר תשלום כל התפילה, והרוצה יקרא והממאן יחדל. ובקריאת ההפטורה ומגילות בנביא ומגילה על קלף אינם נוהגים, ויש עוד שאף לעצמם אין קוראים המגילות, ומבטלים מנהג אבותינו הקדמונים האשכנזים בזה, ובדבר זה שאין לו שורש וענף רק מנהג טוב בעלמא של הקורא פסוק בעתו וכו', ראו להחמיר עד למעלה ראש. וזה בכלל מה שאנו אומרים בוידי דרב נסים גאון את אשר הקלת החמירי וכו', וה' הטוב יכפר בעד. ע"כ.

ובקריאה שבכל יום יש לכוין להפיל שר אחד מי"ב שרים דישמעאל. שו"מ (עמ' לח).

ה. כיון שלא נזכר במ"ב. יקר"ד (עמ' כה).

ו. דינים ומנהגים לפסח שחל בשבת (נדפסו לעיל. ס"ג).

ז. וזרח השמש (פסח ב).

ח. והיינו שיוצא עם כל המנין משום ברוב עם. וזרח השמש (פסח ג, עיי"ש הערה קנו).

ט. שם, והאריך בזה בהערה (קנו), וכן בדינים ומנהגים לפסח שחל בשבת (נדפס לעיל, ושם בס"ד) עיי"ש, וכן בחיבורו אגרתא חדא (הלכות ברכת האילנות סי"ג), עיי"ש. והעיר באגרתא חדא (שם סי"א) שאין לברך בשבת על הריח שמעלה הפריחה, לפי מש"כ בכף החיים (סי' ריז סק"א) שצריך לאחוז הדבר שמברך עליו בידו, וזה אסור בשבת כשגבוה מהארץ ג' טפחים (כבסי' שלו ס"ב).